SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 355/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. mája 2007 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Petra Brňáka a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť Mgr. A. S., D., zastúpenej advokátkou JUDr. A. G., T., vo veci porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006 p o r u š i l základné právo Mgr. A. S. na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006 z r u š u j e a vec v r a c i a na ďalšie konanie.

3. Mgr. A. S. p r i z n á v a trovy právneho zastúpenia v sume 5 058 Sk (slovom päťtisícpäťdesiatosem slovenských korún), ktoré je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý

vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne JUDr. A. G., T., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. III. ÚS 355/06-10 z 10. novembra 2006 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. A. S. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd prerokoval túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže tak ako sťažovateľka v podaní z 29. decembra 2006, aj krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 3775/2006 z 2. decembra 2006 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd preto pri svojom rozhodovaní vychádzal z obsahu sťažnosti, z písomných vyjadrení a listinných dôkazov.

Sťažovateľka požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006 s tým, aby bol predmetný rozsudok zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie a aby ústavný súd uložil krajskému súdu nahradiť trovy jej právneho zastúpenia v sume 5 057,50 Sk.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala Okresnému súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) žalobu o zaplatenie istiny 110 823,65 Sk, ktorou sa domáhala zaplatenia poplatku z omeškania vo výške 0,1 % denne za každý deň omeškania

z dlžnej sumy [neuhradené faktúry, ktoré boli V., a. s. (ďalej len „žalovaná“) vyúčtované za vydané lieky a zdravotnícke pomôcky pre jeho poistencov na základe platných lekárskych predpisov a poukazov]. Pri uplatnení svojho nároku vychádzala sťažovateľka z ustanovenia § 38 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“ alebo „zákon č. 273/1994 Z. z.).

Žalovaná v rámci konania v tejto veci poukázala na skutočnosť, že k omeškaniu s úhradou faktúr došlo po 1. júni 2003, keď mala podľa neho sťažovateľka nárok len na poplatok z omeškania vo výške 0,01 % denne podľa zákona č. 138/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 138/2003 Z. z.“), ktorým bol novelizovaný aj zákon č. 273/1994 Z. z.

Sťažovateľka v tomto konaní poukázala taktiež na nález ústavného súdu zo 17. mája 2004, v ktorom tento okrem iného vyslovil, že novelizované ustanovenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z., tzn. v znení platnom po novele prijatej zákonom č. 138/2003 Z. z., nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 druhá veta v spojení s čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy.

Taktiež v rámci konania v tejto veci sťažovateľka poukázala i na skutočnosť, že novelizované znenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. stratilo účinnosť 15. júla 2004, keď bol v Zbierke zákonov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka zákonov“) pod č. 396/2004 Z. z. uverejnený nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004. Návrh na začatie konania v predmetnej veci bol okresnému súdu doručený 16. decembra 2004, teda v čase, keď už novelizované ustanovenie § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení nebolo účinné, a rozhodnutia okresného súdu i krajského súdu v tejto veci boli vynesené už v čase, keď toto ustanovenie nebolo dokonca ani platné.

Sťažovateľka v rámci predmetného konania poukázala na skutočnosť, že ústavný súd už vo vzťahu k novelizovanému ustanoveniu § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. vykonal ústavne súladný výklad, a preto nie je možné na zistený stav veci použiť inú ako ústavne súladne interpretovanú platnú a účinnú právnu normu.

Obidva súdy, ktoré v tejto veci rozhodovali, však vo svojich rozhodnutiach vychádzali z novelizovaného ustanovenia § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení, ktoré ako vyplýva z nálezu ústavného súdu zo 17. mája 2004 nebolo v súlade s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy.

Napriek sťažovateľkinej argumentácii, v rámci ktorej poukázala na nález ústavného súdu zo 17. mája 2004 i na ustanovenie § 41a ods. 1 až 3 zákona o ústavnom súde, okresný súd i krajský súd v predmetnej veci rozhodli tak, že sťažovateľke za obdobie po 1. júni 2003, keď sa žalovaná dostala do omeškania s platením faktúr, priznali poplatok z omeškania vo výške 0,01 % za každý deň omeškania podľa novelizovaného znenia § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení, pričom ich rozhodnutia boli vydané v čase, keď tento paragraf podľa spomínaného nálezu ústavného súdu už nebol účinný a bol vyslovený jeho nesúlad s ústavou.

Podľa sťažovateľky v uvedenom konaní došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu tým, že sa vo veci nerozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá by mala základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky, ale rozhodovalo sa podľa ustanovenia právnej normy, o ktorom ústavný súd vyslovil, že je v rozpore s čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy v náleze ústavného súdu zo 17. mája 2004.

K reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany podľa sťažovateľky dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná a účinná právna norma. Rozsudok krajského súdu č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006 (doručený sťažovateľke 29. mája 2006) vychádza podľa nej z neplatnej a neúčinnej právnej normy a na zistený stav veci nebola použitá ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

Podpredseda krajského súdu v liste sp. zn. Spr. 3775/2006 z 22. decembra 2006 uviedol, že pri rozhodovaní predmetnej veci vychádzal krajský súd z názoru, že nálezom ústavného súdu, ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 396/2004 Z. z., bol vyslovený nesúlad ustanovenia § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. s ústavou. To malo za následok, že toto ustanovenie stratilo účinnosť dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov, t. j. dňom 15. júla 2004 a platnosť dňom 15. januára 2005. Uvedený nález ústavného súdu sa týkal zákona č. 273/1994 Z. z., teda nie iba zákona č. 138/2003 Z. z.. To znamená, že uverejnením spomenutého nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov sa neobnovil stav, ktorý tu bol do 1. júna 2003, teda do účinnosti zákona č. 138/2003 Z. z., ale ustanovenie § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. dňom 15. júla 2004 prestalo byť aplikovateľné ako celok a dňom 15. januára 2005 prestalo byť súčasťou nášho právneho poriadku. V danom prípade teda právne vzťahy a nároky, ktoré vznikli podľa nového práva, nemožno posudzovať podľa práva skôr platného. Na základe uvedeného rozhodujúcou bola skutočnosť, či nárok na poplatok z omeškania za oneskorenú úhradu faktúr z dlžnej sumy za každý deň omeškania vznikol predo dňom nadobudnutia účinnosti novej právnej úpravy (do 1. júna 2006) alebo po tomto dni tak, ako o tom rozhodol súd prvého stupňa, teda priznal žalobkyni poplatok z omeškania v sume 11 082 Sk vo výške sadzby 0,01 % denne z dlžnej sumy, s ktorým právnym názorom okresného súdu sa odvolací súd stotožnil v celom rozsahu. Z uvedených dôvodov krajský súd naďalej zotrváva na svojom právnom názore, vyslovenom v rozsudku č. k. 4 Cob 222/2005-56 z 5. apríla 2006 a zároveň ústavnému súdu oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti.

Zo stanoviska právnej zástupkyne sťažovateľky z 29. decembra 2006 vyplýva, že súhlasí, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.

Keďže v konaní mohli byť dotknuté aj práva, resp. oprávnené záujmy žalovanej, ústavný súd jej doručil sťažnosť sťažovateľky z 9. júna 2006, uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 355/06-10 z 10. novembra 2006 a vyjadrenie podpredsedu krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

Podľa čl. 125 ods. 3 ústavy ak ústavný súd svojím rozhodnutím vysloví, že medzi právnymi predpismi uvedenými v odseku 1 je nesúlad, strácajú príslušné predpisy, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia účinnosť. Orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, sú povinné do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu uviesť ich

do súladu s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami vyhlásenými spôsobom ustanoveným zákonom, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. b) a c), aj s inými zákonmi, a ak ide o predpisy uvedené v odseku 1 písm. d), aj s nariadeniami vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy. Ak tak neurobia, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa čl. 125 ods. 6 ústavy rozhodnutie ústavného súdu vydané podľa odsekov 1, 2 a 5 sa vyhlasuje spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Právoplatné rozhodnutie ústavného súdu je všeobecne záväzné.

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy ústavný súd začne konanie, ak podá návrh súd.

Podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie ak návrh podá (...) súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou (...).

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až e) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Z nálezu ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 38/03 zo 17. mája 2004 vyplýva, že ústavný súd okrem iného vyslovil aj nesúlad ustanovenia § 38 ods. 4 zákona o zdravotnom poistení s čl. 20 ods. 1 druhou vetou v spojení s čl. 13 ods. 3 a 4 ústavy. Nález bol uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 396/04 Z. z. dňa 15. júla 2004.

Podľa § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde nález, ktorým sa zistil nesúlad právnych predpisov s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, vyhlási sa spôsobom ustanoveným na vyhlasovanie zákonov. Nález je všeobecne záväzný odo dňa jeho vyhlásenia v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 1 zákona o ústavnom súde právny predpis, jeho časti alebo niektoré jeho ustanovenia strácajú účinnosť dňom vyhlásenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov.

Podľa § 41a ods. 3 zákona o ústavnom súde stratou účinnosti, prípadne platnosti právnych predpisov na základe nálezu ústavného súdu sa neobnovuje platnosť právnych predpisov nimi zrušených; ak však išlo len o ich zmenu alebo o doplnenie, platí skorší právny predpis v znení platnom pred touto zmenou alebo doplnením.

Podľa § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde ak súd v trestnom konaní vydal na základe právneho predpisu, ktorý neskôr stratil účinnosť podľa čl. 125 ústavy, rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť, ale nebol vykonaný, strata účinnosti takého právneho predpisu, jeho časti alebo niektorého ustanovenia je dôvodom obnovy konania podľa ustanovení Trestného poriadku.

Podľa § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde ostatné právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom alebo správnom konaní na základe právneho predpisu, ktorý celkom, sčasti alebo v niektorom ustanovení stratil účinnosť, zostávajú nedotknuté; povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať.

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 60/06).

Za výnimku zo zásady, podľa ktorej výklad zákonov prislúcha predovšetkým všeobecným súdom, treba považovať výklad ustanovení zákona o ústavnom súde. V danom prípade ide najmä o výklad tých ustanovení zákona o ústavnom súde, z ktorých možno vyvodiť právne účinky nálezov ústavného súdu vydaných v konaní o súlade právnych

predpisov na konania pred súdmi a inými orgánmi verejnej moci v individuálnych veciach. Konkrétne ide najmä o ustanovenia § 41a a § 41b v spojení s § 41 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa právneho názoru sťažovateľky je povinnosťou všeobecného súdu aplikovať právny stav vzniknutý nálezom ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov, a to nielen v procesnoprávnom zmysle, ale aj z hľadiska hmotnoprávneho. To znamená, že hmotnoprávne účinky nesúladného ustanovenia sa uverejnením nálezu ústavného súdu anulujú ex tunc. V týchto prípadoch sa teda vychádza z toho, že hmotnoprávne účinky nesúladného ustanovenia sú nálezom ústavného súdu anulované od začiatku.

Oproti tomu podľa právneho názoru krajského súdu treba hmotnoprávne účinky nálezu ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov vykladať tak, že platia ex nunc, teda od momentu uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov. Preto nároky vzniknuté do momentu uverejnenia nálezu o nesúlade právnych predpisov sa riadia právnym stavom existujúcim dovtedy. Nový právny stav založený nálezom ústavného súdu sa vzťahuje iba na nároky vzniknuté od uverejnenia nálezu.

Z pohľadu ústavného súdu treba na úvod konštatovať, že v danej veci ide o kolíziu medzi princípom zachovávania ústavnosti na jednej strane a princípom právnej istoty na strane druhej. Oba princípy sú súčasťou právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Princíp zachovávania ústavnosti sa realizuje v tomto prípade rozhodovaním ústavného súdu v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy. Princíp právnej istoty sa prejavuje v dvoch smeroch. Jednak je založený na prezumpcii ústavnosti právnych predpisov (až do opačného rozhodnutia ústavného súdu) a jednak na právoplatných rozhodnutiach orgánov verejnej moci vychádzajúcich z prezumpcie ústavnosti. Podľa názoru ústavného súdu prednosť treba dať jednoznačne princípu ústavnosti, a to za súčasného spolupôsobenia určitých bŕzd daných princípom právnej istoty.

Ústava a zákon o ústavnom súde rozdeľujú problematiku hmotnoprávnych účinkov nálezu ústavného súdu o súlade právnych predpisov na dve skupiny. Ide predovšetkým

o prípady, ktoré boli do momentu uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov už právoplatne ukončené (judikované), a o prípady, ktoré vo chvíli uverejnenia nálezu ústavného súdu v Zbierke zákonov právoplatne ukončené ešte neboli.

1. Z ustanovenia § 41b ods. 1 zákona o ústavnom súde možno jednoznačne vyvodiť, že v trestných veciach právoplatne skončených pred uverejnením nálezu o nesúlade právnych predpisov môže po jeho uverejnení odsúdený požiadať o obnovu konania, ak bol nesúladný právny predpis podkladom právoplatného odsudzujúceho rozsudku. Tým sa dosiahne, že jeho právoplatné odsúdenie za spáchanie trestného činu môže byť v rámci obnovy konania (ako následku nálezu o nesúlade) zrušené a môže dôjsť k priaznivejšiemu posúdeniu jeho konania, prípadne aj k jeho úplnému oslobodeniu spod obžaloby. Rovnakú možnosť však zákon nedáva poškodenému v trestnom konaní, napríklad v situácii, keď došlo k právoplatnému oslobodeniu trestne stíhanej osoby v dôsledku aplikácie právneho predpisu, ktorý bol neskôr vyhlásený za nesúladný.

Možno konštatovať, že v trestnom konaní vo vzťahu voči právoplatne odsúdenej osobe hmotnoprávne následky nálezu o nesúlade uverejneného po právoplatnom odsúdení nastávajú jednoznačne ex tunc, nie teda iba od momentu uverejnenia nálezu. Vinu trestne stíhanej osoby možno po uverejnení nálezu znova posudzovať, a to už vo svetle nálezu o nesúlade.

Z ustanovenia § 41b ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že právoplatné rozhodnutia vydané v občianskoprávnom a správnom konaní pred uverejnením nálezu ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov po uverejnení nálezu zostávajú síce nedotknuté, avšak povinnosti uložené takýmito rozhodnutiami nemožno nútene vymáhať. Uvedené ustanovenie však neposkytuje žiadnu ochranu tomu účastníkovi občianskoprávneho alebo správneho konania, ktorý bol v konaní neúspešný, teda uplatnený nárok mu vzhľadom na aplikáciu nesúladného právneho predpisu nebol priznaný, resp. nebol priznaný v celom rozsahu.

Aj tu možno konštatovať, že hmotnoprávne účinky nálezu o nesúlade pôsobia ex tunc. Aj keď nedochádza k obnove právoplatne skončeného konania, pokiaľ povinný

subjekt do uverejnenia nálezu uloženú povinnosť nesplnil, stáva sa táto nevymáhateľnou proti vôli povinného subjektu.

2. Hoci ústava a zákon o ústavnom súde nemajú výslovné ustanovenia o hmotnoprávnych účinkoch nálezu o nesúlade vydaného pred právoplatným skončením konania, treba dôjsť k jednoznačnému záveru, že v týchto veciach nastávajú hmotnoprávne účinky pre všetkých účastníkov konania ex tunc. Ak sa totiž tieto účinky prejavujú ex tunc vo veciach judikovaných právoplatne pred uverejnením nálezu, potom a fortiori to musí tak byť vo veciach neskončených právoplatne v momente uverejnenia nálezu o nesúlade. Opačný výklad je priamym popretím princípu zachovávania ústavnosti a zároveň neprípustným absolutizovaním princípu právnej istoty.

Ústavný súd považuje za potrebné v tejto súvislosti spomenúť, že podľa čl. 130 ods. 1 písm. d) ústavy a § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde môže podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov aj všeobecný súd, a to v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou. Ak totiž všeobecný súd dospeje k záveru, že právny predpis, ktorý by mal v konkrétnej prerokúvanej veci aplikovať, nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily, má možnosť vylúčiť aplikáciu takéhoto nesúladného právneho predpisu prostredníctvom ústavného súdu, ktorý môže nesúlad právneho predpisu vysloviť. Následkom nálezu ústavného súdu by teda logicky vzaté malo byť, že všeobecný súd daný právny predpis nebude pri rozhodovaní veci aplikovať. Pri právnom názore, aký zastáva krajský súd, nemalo by oprávnenie všeobecného súdu podať návrh na vyslovenie nesúladu žiaden konkrétny praktický význam. Hoci by ústavný súd nesúlad predpisu vyslovil, nič by sa tým nezmenilo na hmotnoprávnom posúdení konkrétnej veci, lebo posudzované nároky vznikli ešte v čase, keď bol tento predpis platný a účinný a vzťahovala sa naň prezumpcia ústavnosti.

Možno urobiť záver, že interpretácia hmotnoprávnych účinkov nálezu ústavného súdu o nesúlade právnych predpisov, ktorú zastáva krajský súd, je arbitrárna. Je totiž v zrejmom rozpore s ústavnou a zákonnou úpravou.

Takýto záver korešponduje aj so stanoviskom pléna ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/06 z 11. októbra 2006, ktorým ústavný súd prijal zjednocujúce stanovisko k odlišným právnym názorom senátov ústavného súdu vyslovených pri svojej rozhodovacej činnosti na aplikáciu nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 38/03-89 zo 17. mája 2004 v konaní pred všeobecným súdom, ktorého predmetom je určenie poplatku z omeškania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bolo potrebné vysloviť, že rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, tak ako je to uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie označeného článku ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Co 222/05-56 z 5. apríla 2006, podľa § 56 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, tak ako je to uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

O náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd rozhodol tak, že priznal jej právnej zástupkyni v sťažnosti požadovanú sumu 5 058 Sk (suma neprevyšuje skutočnú výšku náhrady za 3 úkony právnej služby po 3 650 Sk) spolu s režijným paušálom a 19 % daňou z pridanej hodnoty, tak ako je to uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2007